



**Etelä-Savon
hyvinvointialue**

Lausunto tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen johdosta

ALUEHALLITUKSEN LAUSUNTO ALUEVALTUUSTOLLE



Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	1
2	Hyvinvointialueen toiminta	2
2.1	Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen	2
2.2	Johtamis- ja ohjausjärjestelmä sekä organisaatorakenne	2
2.3	Sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestäminen	3
2.4	Arvio tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä epävarmuustekijöistä	3
3	Strategiset tavoitteet ja ohjelmat	4
3.1	Strategisten tavoitteiden toteutuminen	4
3.2	Valtakunnallisten strategisten tavoitteiden toteutuminen	4
4	Sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen	5
4.1	Terveyspalvelut.....	5
4.2	Sairaalapalvelut	5
4.3	Sote-keskuspalvelut.....	6
4.4	Päivystys- ja ensihoidon palvelut	6
4.5	Pelastus- ja turvallisuuspalvelut	7
4.6	Laatu ja potilasturvallisuus	7
4.7	Digitaaliset tietopalvelut ja kehittäminen.....	8
5	Talouden toteutuminen ja talouden tasapainon arviointi.....	8
6	Henkilöstö.....	9
7	Yhteenveto	10

1 Johdanto

Hyvinvointialuelain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtäviin lukeutuu mm. vuosittaisen arviointikertomuksen antaminen aluevaltuustolle. Arviointikertomus käsitellään aluevaltuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Saman pykälän mukaan aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tämän arviointikertomuksen johdosta annettavan lausunnon rakenne mukailee arviointikertomuksen etenemisjärjestystä. Kunkin väliotsikon alla on esitetty arviointikertomuksen kappaleen lopussa esitetty yhteenveto keskeisimmistä havainnoista siltä osin, kuin havaintoihin on katsottu tarpeelliseksi antaa lausunto. Havaintoihin liittyvät lausunnot on esitetty heti yhteenvetojen jälkeen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista tarkastuslautakunta on arvioinut vuoden 2023 työohjelmansa puitteissa. Arvioitaviksi osa-alueiksi työohjelmassa oli määritetty pelastus- ja turvallisuuspalvelut, henkilöstöpalvelut, talouden ja toiminnan toteutuminen, sairaalapalvelut, terveyspalvelut, sote-keskuspalvelut, laatu- ja asiakasturvallisuus sekä digitaaliset tietopalvelut.

2 Hyvinvointialueen toiminta

2.1 Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta toteaa, että jo vuoden 2023 talousarvion valmistelun yhteydessä ilmeni, että hyvinvointialueille on osoitettu riittämätön rahoitus. Hyvinvointialueet hakevat kiivaasti säästökohteita, mikä tulee vaikuttamaan väijäämättä palveluverkkoon, palveluiden saatavuuteen ja laatuun.

Etelä-Savon hyvinvointialueella käynnistettiin mittavat sopeuttamistoimet ja samalla myös toimintojen ja työtapojen tarkastelu. Säästöjä haettiin myös yhteistoimintaneuvotteluilla, joita käytiin lähes koko toimintavuoden ajan. Vuoden 2023 alijäämä on katettava vuoden 2026 loppuun mennessä. Palvelutuotannon osalta toiminnan sujutus on toteutunut muun muassa erikoissairaanhoidossa hoitoon pääsyn nopeudessa ja digitaalisten palveluiden nopeana lisääntymisenä.

Arviointikertomus ei tältä osin anna aihetta erillisiin uusiin toimenpiteisiin.

2.2 Johtamis- ja ohjausjärjestelmä sekä organisaatorakenne

Tarkastuslautakunta:

Toimielinorganisaatio koostuu hyvinvointialuelaisista määräytyistä toimielimistä. Palveluorganisaatio on rakennettu hyvin kevyeksi ja matalaksi, joka on osoittautunut haasteelliseksi ja tilannetta on korjattu lisäämällä lähijohdon määrää. Samalla lähijohdon koulutukseen on panostettu. Johdon työmäärää on kuormittanut erityisesti talouden sopeuttaminen ja siihen liittyvät yhteistoimintaneuvottelut.

Eloisan konsernipalveluissa työskentelee viisi johtajaa, kun Keski-Suomen hyvinvointialueella, jossa henkilöstömäärä on 33 % suurempi kuin Eloisalla, työskentelee konsernipalveluissa 18 johtajaa. Riskienhallinnan näkökulmasta kevyt organisaatio on avainhenkilöiden osalta haavoittuva. Näin ollen on tärkeä varmistaa kriittisten tehtävien toimivuus myös pitempien poissaolojen tilanteessa ja henkilöstön vaihtuessa erityisesti johtotehtävissä.

Eloisan organisaatorakenne ja hallinnollinen resursointi kokonaisuudessaan sekä tukitoimintoja tuottavalla konsernipalvelujen toimiala on muihin hyvinvointialueisiin verrattuna tehokas. Jo hyvinvointialueen aloittaessa jätettiin täyttämättä kymmeniä entisten organisaatioiden hallinnollisia tehtäviä. Lisäksi vuoden 2023 lopulla Eloisan kolmansissa yt-neuvotteluissa konsernipalvelujen henkilöstömäärää vähennettiin noin 10 %. Tehokas, jopa niukka, resursointi tuo riskejä ja aiheuttaa haasteita suorituskykyyn. Niukka resursointi tuo mukanaan myös paljon positiivisia vaikutuksia: asioita on tehtävä uudella tavalla, turhia prosesseja karsitaan ja keskitytään olennaisiin asioihin. Kun organisaatio on matala, johto ja henkilöstö ovat lähellä toisiaan ja yhteistyö on toimivampaa.

Tilannetta seurataan tiiviisti, mutta toistaiseksi on pystytty niin eteläsavolaisten sote- ja pelastuspalvelut kuin tärkeät tukipalvelut toteuttamaan.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

2.3 Sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestäminen

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta toteaa, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintamalli rakennettiin vasta ensimmäisen toimintavuoden aikana. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintamallin mukaiset toimenpiteet ovat käynnistyneet. Toimintamallin toteuttaminen on osa jatkuvaa päivittäistä johtamista, reagointia ja työn suorittamista. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä jatkuvaa seuranta- ja raportointia sekä erityisesti toimenpiteitä riskien poistamiseksi ja minimoimiseksi. Tarkastuslautakunnan mukaan käytänteiden jalkauttamiseen toimialueille tulee kiinnittää huomiota. Tarkastuslautakunta suosittaa lisäksi tehostamaan riskienhallinnan prosessia.

Tarkastuslautakunta esittää, että merkittävimmistä muistakin kuin taloudellisista riskeistä annettaisiin selonteko toimintakertomuksessa kuten toiminnalliset ja tietoturvaan liittyvät riskit. Tarkastuslautakunnan mukaan myös henkilöstöriskit ovat sekä henkilöstön saatavuuden että henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen näkökulmasta merkittäviä.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomioita siihen, ettei toimintakertomuksessa annettu selontekoa sisäisen tarkastuksen keskeisimmistä havainnoista.

Jatkossa toimintakertomuksessa annetaan kattavampi selontekoa hyvinvointialueen riskeistä, joka sisältää keskeiset strategiset, taloudelliset, toiminnalliset ja vahinkoriskit. Lisäksi toiminta kertomuksessa tullaan antamaan selonteko sisäisen tarkastuksen keskeisistä havainnoista.

2.4 Arvio tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä epävarmuustekijöistä

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta toteaa, että rahoitusriskinä valtionrahoituksen riittämättömyys ja talouden epävarmuustekijät on tunnistettu ja toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi on tehty aktiivisesti.

Talouden tasapainottaminen ja päätettyjen toimenpiteiden toteuttaminen vaatii vahvaa sitoutumista ja palvelutuotannon kehittämistä kaikilla organisaation tasoilla. Sopeuttamistoimet suunnitelmavuosille ovat mittavat, eikä toimenpiteitä ole kaikilta osin määritetty. Tarkastuslautakunta näkemyksen mukaan talouden sopeuttamishjelmaa ei voida pitää nykyisellään realistisena. Talouden tasapainottaminen vaatii esimerkiksi kertaluonteisia järjestelyjä. Lakisääteisten tehtävien tuottaminen on kuitenkin turvattava. Tarkastuslautakunta on huolissaan yhdenvertaisten palveluiden saatavuudesta.

Tarkastuslautakunta korostaa, että hyvinvointialueella on riski joutua arviointimenettelyyn. Tarkastuslautakunta muistuttaa yhteisen edunvalvontatyön tärkeyttä hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyden ja tuottamisvastuun mukaisen palvelutason turvaamiseksi.

Hyvinvointialueiden rahoituksen määrittelevä rahoituslaki ja rahoitusmalli kohtelevat Etelä-Savon hyvinvointialuetta epäoikeudenmukaisesti. Nykyisen rahoitusmallin voimassaollessa hyvinvointialue ei pysty kattamaan alijäämiänsä vuoden 2026 loppuun mennessä. Sopeutustoimien valmistelussa on pyritty siihen, että ne ovat toteuttamiskelpoisia ja järkeviä. Rahoitusmalli osoittaa, että vuodesta 2027



hyvinvointialueen rahoitus alkaa laskea, mikä johtaa uusiin sopeutustoimiin. Eloisan edunvalvontatyö rahoitusmallin muuttamiseksi kohti oikeudenmukaisempaa mallia on jatkuvaa.

3 Strategiset tavoitteet ja ohjelmat

3.1 Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta toteaa, että hyvinvointialueen strategian laatimisvaiheessa ei asetettu strategisten tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi mittareita ja tavoitearvoja. Strategian jalkauttamistyötä on tehty toimialoilla toiminnan käynnistyessä. Näin ollen strategisten tavoitteiden toteutumista ensimmäiseltä toimintavuodelta ei voida kattavasti arvioida. Palvelualueet ovat asettaneet toiminnalleen strategiasta johdettuja tavoitteita ja erityyppisiä mittareita.

Tarkastuslautakunta toteaa, että strategian jalkauttamista sekä strategisen kehitysohjelman toimeenpanoa on edistetty. Tarkastuslautakunta ehdottaa strategian tavoitteiden toteutumisen edistämistä siten, että oikea-aikaiset lähipalvelut toteutuvat.

Eloisan toiminnan alkaessa ei määritelty hyvinvointialuekohtaisia strategisia mittareita. Sen sijaan seurattiin – ja seurataan edelleen - ministeriöiden asettamia sitovia toiminnallisia tavoitteita niin sosiaali- ja terveydenhuoltoon kuin pelastustoimeen. Kehitysohjelman täsmennyttyä ja tiedon laadun parannuttua asetetaan strategisia mittareita ensimmäisen kerran vuodelle 2025.

3.2 Valtakunnallisten strategisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta:

Valtakunnalliset tavoitteet toteutuivat osittain. Ajantasaisia vuoden 2023 tunnuslukuja ei ollut muun muassa palveluiden toimintavarmuuden, osaavan henkilöstön saamisen ja kustannusten kasvua hidastavien seuraindeksien osalta käytettävissä.

Hoitoon pääsyyn liittyvät tavoitteet toteutuivat ja tunnusluvut ovat maan keskiarvoa parempia. Henkilöstömitoitus toteutuu iäkkäiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa.

Tarkastuslautakunta muistuttaa lääkärivajeen ongelmasta ja siitä, että henkilöstön riittävyyden seuranta tulee saattaa kattavaksi. Ikääntyneiden palvelussa henkilöstön riittävyyttä seurataan, mutta sosiaalipalveluiden henkilöstön riittävyyden seuranta ei ole ajantasaista.

Alueellisesti merkittävät sairastavuuden erot korostuvat sosiaali- ja terveystoiminnan nettokäyttökustannuksissa (pl. varhaiskasvatus), jotka olivat vuonna 2022 Etelä-Savon hyvinvointialueella 4.922,7 euroa/asukas, kun vastaava kustannus koko maassa oli 3.826,2 euroa/asukas.

Tarkastuslautakunnan esiin nostamat kohdat huomioitu.



4 Sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta toteaa, että talouden sitovat tavoitteet toteutuivat pääosin. Investointeja toteutettiin 5,2 miljoonalla eurolla, kun muutettu investointibudjetti oli 24,8 miljoonaa euroa.

Lainaa ei nostettu lainakaan. Hyvinvointialue voi käyttää vuoden 2023 lainanottovaltuuttaan vuosina 2024–2026. Lainanottovaltuutta on jäljellä 92,2 miljoonaa euroa.

Arviointikertomus ei tältä osin anna aihetta erillisiin uusiin toimenpiteisiin.

4.1 Terveyspalvelut

Tarkastuslautakunta:

Strategiset tavoitteet toteutuivat osittain. Toiminnallisena haasteena on erityisesti lääkärien saaminen ja tähän haasteeseen on vastattu ottamalla käyttöön porrass-palkkamalli.

Hoitoon pääsyyn liittyvät tavoitteet toteutuivat. Tarkastuslautakunta korostaa erityisesti digitaalisten sairaanhoitaja- ja lääkäripalveluiden toimivuutta ja kannustaa jatkamaan edelleen digitaalisten palveluiden laajentamista ja saavutettavuuden lisäämistä.

Hoitoonpääsy erikoissairaanhoidossa on maan parasta ja perusterveydenhuollossakin kolmen parhaan joukossa. Rekrytoinnissa on onnistuttu ja henkilöstötilanne on parantunut merkittävästi vuoden aikaan. Onnistumisia on erityisesti psykologien ja erikoislääkärien rekrytoinnissa.

Digitaaliset palvelut eli sairaanhoitajan ja lääkärin chat-vastaanotot kattavat parhaimmillaan yli 30 % käynneistä. Monipuolinen työnkuva ja joustavat etätyömahdollisuudet ovat tukeneet rekrytointia erinomaisesti. Tavoitteena on lisätä digitaalista palvelua ja hoitopolkuja sekä perusterveydenhuollon lisäksi erikoissairaanhoidossa.

4.2 Sairaalapalvelut

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta kannustaa edelleen kehittämään sairaaloiden yhteistyötä sekä työtapojen kehittämistä palveluihin pääsyn nopeuttamiseksi sekä toiminnan tuloksellisuuden lisäämiseksi.

Rekrytointipalveluiden kanssa tehdyn yhteistyön vaikutus näkyy hakijamäärän lisääntymisenä. Tarkastuslautakunta näkemyksen mukaan rekrytoinnissa on menty eteenpäin, mikä näkyy myös erikoissairaanhoidossa valtakunnallisesti lyhyimpinä jonotusaikoina. Onnistuneella rekrytoinnilla vältetään kalliiden ostopalveluiden käyttöä.

Terveystieteiden lakimuutos vauhdittaa sairaalapaikatuissa sairaaloiden työnjakoa. Monella erikoisalalla on edistytty työnjakokysymyksissä. Suurimmat muutokset ovat edessä kirurgialla, kun Savonlinnan sairaala keskittyy päiväkirurgiaan.

Tavoitteena on edelleen vähentää ostopalvelun kustannuksia ja rekrytoida omaa henkilöstöä.

4.3 Sote-keskuspalvelut

Tarkastuslautakunta:

Digitaalinen sosiaali- ja terveyskeskus on vetovoimainen. Vetovoimaisuutta kuvaa myös valtakunnallisen kandidatuurin tunnustus kandidaattivaltiosairaudesta Mikkeli ja Pieksämäen sote-keskuksille. Digitaalinen sotekeskus tarjoaa laajasti etäpalvelua paikasta ja vuorokauden ajasta riippumatta.

Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden määrän riittävyyttä asiakasmäärään nähden. THL:n tekemän selvityksen (10/2023) mukaan lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä 16 %:lla ylittyi lakisääteinen asiakasmäärä 35 asiakasta vuonna 2023.

Merkittävänä palvelutuotannon riskinä on yleislääkärivaje ja myös psykologivaje tulee näkymään hoitoon pääsyn viiveenä tulevina vuosina.

Vuonna 2024 lastensuojelussa käytetään systeemistä työskentelymallia. Siinä lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä saa tuekseen moniammatillisen tiimin, johon kuuluvat myös perheterapeutit. Tavoitteena on vaikuttavien palveluiden tuottaminen asiakasta osallistaen. Hyvinvointialueella vakinaisia sosiaalityöntekijöitä oli 31, vuonna 2024 36.

Yleislääkäreiden rekrytointiin ja työoloihin tulee edelleen panostaa. Alueella on rakennettu pitkäjänteisesti tiimimallia ja hoidonjatkuvuutta. Psykologivaje on onnistuttu poistamaan ja ostopalvelusta on päästy luopumaan.

4.4 Päivystys- ja ensihoidon palvelut

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että kesäkuukausina paikkakunnalla on huomattava määrä ulkopaikkakuntalaisia, mikä kuormittaa päivystystä. Tarkastuslautakunta korostaa yhteistyön lisäämistä edelleen palvelualueiden kesken päivystyskäyntien kasvun hillitsemiseksi. Tarkastuslautakunta suosittaa vaikuttamaan edunvalvontatyöllä alueen väkimäärän vaihtelun huomioimiseen yhtenä valtionrahoituksen määräytymisperusteena.

Digitaalisten palvelujen kehittämisellä ja puhelinarvioinnilla pystytään keventämään päivystyksen kuormitusta. Tarkastuslautakunta suosittaa takaamaan riittävät resurssit digitaalisten palveluiden edelleen kehittämiseen.

Kriittisenä arvoverkkona on nostettu potilaan polku päivystyksestä - osastolle – kotiin. Liikkuvan sairaalan palveluita on laajennettu. Yhteistyötä tehdään yli osastorajojen ja ikääntyneiden palveluiden kanssa, niin että osastojen ja päivystyksen kuormitus ei kasva. Etulinjan palveluihin (terveysneuvo, päivystysapu ja digi) on panostettu sekä henkilöstön osalta että teknisesti.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Kausiasukkaiden määrä ja heidän palveluiden käyttö ja varautumisen aiheuttamat kustannukset on nostettu toistuvasti esiin eri yhteyksissä osana rahoituskeskusteluja.

4.5 Pelastus- ja turvallisuuspalvelut

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunnan arvioin mukaan pelastus- ja turvallisuuspalveluiden tavoitteet toteutuivat pääosin. Tapaturmien kehittymisen ja vakavien vaaratilanteiden arvioimiseksi ei ollut käytettävissä vertailutietoa. Yhteistyötä tiivistettiin sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Tarkastuslautakunta kannustaa jatkamaan edelleen yhteistyötä palvelualueiden kanssa, mikä toteuttaa hyvinvointistrategian missiota yhdessä tekemisestä. Toimintavuoden aikana otettiin käyttöön sähköinen pelastussuunnitelman alusta. Pelastustoimi on osallistunut hyvinvointialueen turvallisuuskeskuksen kehittämiseen.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan vapaa-ajan asukkaiden huomattava määrä osaltaan kuormittaa pelastus- ja turvallisuuspalveluita.

Pelastus- ja turvallisuuspalvelut ovat olleet vuoden 2023 aikana pääosin riittävällä tasolla. Etelä-Savon pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajat ja pelastustoiminnan suorituskyvyt ovat pääosin riittävällä tasolla. Suorituskykyjen ylläpitäminen edellyttää kuitenkin jatkuvaa kehittämistä sekä investointeja. Sopimuspalokuntatoiminnan kehittämisessä ja rekrytoinnin tukemisessa on jatkossa entistä enemmän panostustarvetta. Varautumisen suunnitelmat ovat pääosin ajan tasalla. Suunnittelutyöhön käytettävissä henkilöstöresursseissa on kuitenkin varmistamistarvetta

4.6 Laatu ja potilasturvallisuus

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta näkemyksen mukaan laatua ja potilasturvallisuutta on seurattu ja saadut epäkohtailmoitukset käsitelty asianmukaisesti. Epäkohtiin tulee reagoida muuttamalla toimintakäytänteitä riskien minimoimiseksi sekä kiinnittämällä huomiota asiakkaan kohtaamiseen ja puheluiden sekä muihin yhteydenotkanavien vastaamisnopeuteen.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä asiakaspalautteiden kattavaa keräämistä palvelun laadun ja vaikuttavuuden kehittämiseksi.

Ei jatkotoimenpiteitä. Epäkohtiin ja palautteisiin reagoidaan nopeasti ja toiminnan muutosprosesseissa korostetaan potilasturvallisuutta.

4.7 Digitaaliset tietopalvelut ja kehittäminen

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan digitaaliset tietopalvelut ovat kehittäneet aktiivisesti yhdessä toimialojen kanssa digitaalista sotekeskusta ja aloittaneet robotiikan ja tekoälyn mahdollisuuksien testaamisen. Digitaalinen sotekeskus on hyvä esimerkki digitalisaation edellä kävijästä ja palveluiden saamisesta etänä lähelle paikasta ja ajasta riippumatta tuloksellisesti.

Tarkastuslautakunta kannustaa jatkamaan systemaattista järjestelmien yhtenäistämistä, ICT:n modernisointia sekä etäpalveluiden kehittämistä. Palveluiden laajentaminen edelleen lisää palveluiden saamisen nopeutta ja joustavuutta sekä kustannustehokkuutta.

Digialusta on saatu käyttöön vuoden 2024 lopussa ja sen laajennusta jatketaan vuonna 2025 muun muassa sosiaalipalveluihin lain sallimissa rajoissa. Ohjelmistorobotiikkaa on hyödynnetty eri prosessien automatisoinnissa ja sen kehitystä jatketaan osittain oman henkilöstön voimin sekä ostopalveluna. Tekoälyratkaisuja on tutkittu ja käyttöön otettu vuoden 2024 aikana. Muun muassa Microsoft Copilot-tuotetta on hyödynnetty eri toimialoilla. Tietojärjestelmiä ja perustietotekniikan palveluita on saatu yhtenäistettyä, esimerkiksi tekemällä yhteiskilpailutuksia muiden hyvinvointialueiden kanssa. ICT-infrastruktuuri on moderni ja sen elinkaaresta huolehditaan aktiivisesti. Etäpalveluiden kehittämiseksi tehdään yhteistyötä toimialojen kanssa.

5 Talouden toteutuminen ja talouden tasapainon arviointi

Tarkastuslautakunta:

Hyvinvointialueella on riski joutua arviointimenettelyyn, mikäli myös vuoden 2024 osalta täyttyvät vuosikatteen ja poistojen suhteen-, sekä laskennallisen lainanhoitokatteen kriteerit.

Hyvinvointialueen taloutta ei saada taseen yli/alijäämä ennusteen perusteella taloussuunnittelukaudella tasapainoon. Taloussuunnittelukaudella kumuloitunut alijäämä edellyttää tehokkaampaa talouden tasapainotusohjelmaa. Käyttötalouden menojen ja tulojen epäsuhta on niin merkittävä, että alijäämän kattaminen säästöillä ei ole mahdollista vaan se vaatii esimerkiksi kertaluonteisen suuremman erän. Alueellisen ja kansallisen edunvalvonnan merkitys on suuri. Tarkastuslautakunta kannustaa lisäämään entisestään edunvalvontaa kaikilla sektoreilla.

Nykyisen rahoituslain ja rahoitusmallin voimassa ollessa Eloisalla ei ole mahdollista kattaa alijäämiään vuoden 2026 loppuun mennessä. Taloutta sopeutetaan voimakkaasti, mutta toistaiseksi ei ole näköpiirissä esimerkiksi kertaluonteisia myyntivoittoja, joilla voitaisiin kertyneitä alijäämiä kattaa. Sopeutustoimia on päätetty vuoden 2025 talousarvion yhteydessä myös vuodelle 2026, mutta alijäämien kattaminen esimerkiksi vuosikymmenen loppuun edellyttää merkittäviä sopeutustoimia, mikäli valtion rahoitus ei kasva tuleville vuosille. Sopeutusten lisäksi toimintaa kehitetään koko ajan, joilla on toimintaa tehostava vaikutus.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Etelä-Savon hyvinvointialue jatkaa edunvalvontatyötä, jotta rahoitusmallin uudistaminen johtaa oikeudenmukaisempaan valtionrahoituksen jakoon.

6 Henkilöstö

Tarkastuslautakunta:

Sairauspoissaolojen osalta ei saavutettu tavoitetta 12–13 pv/työntekijä vaan sairauspoissaoloja kertyi 17 pv/henkilö. Tarkastuslautakunnan mukaan hyvinvointialueen ensimmäinen vuosi oli myös henkilöstölle raskas toimintatapojen muutosten, uuden organisaation, henkilöstövajeen sekä yhteistoimintaneuvotteluiden vuoksi.

Tarkastuslautakunta kannustaa panostamaan edelleen esihenkilötyöhön ja ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin sekä positiivisen työnantajakuvan rakentamiseen. Hyvinvoiva henkilöstö heijastuu hyvään asiakaskokemukseen ja työelämälaatuun. Tarkastuslautakunta korostaa hyvinvointialueen avoimen johtamiskulttuurin tärkeyttä ja panostamista edelleen avoimempaan vuorovaikutukseen henkilöstön kanssa. Henkilöstön hyvinvointietuuksiin on tehty parannuksia ja työsuohdepyörä -etuus otetaan käyttöön vuonna 2024.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan henkilöstön saamisen varmistamiseksi vetovoimatekijöihin ja myönteiseen työnantajakuvaan sekä positiivisen henkilöstökokemuksen lisäämiseen tulee panostaa edelleen.

Esihenkilötyön laadun kehittämistä tehdään koko ajan ja laatua myös seurataan esim. Säännöllisillä pulssikyselyillä. Johtamisen laadun mittaaminen aloitettiin konkreettisesti vuoden 2024 loppupuolella 360-arvioinnilla. Esihenkilöille tarjotaan ohjeistusta ja tietoa säännöllisesti esihenkilöiden HR-klinikoilla ja myös vapaamuotoisilla kyselytuokioilla. Avointa johtamiskulttuuria edistetään hyvinvointialuejohtajan infoilla ja toimialojen infoilla ja vapaamuotoisilla tilaisuuksilla säännöllisesti. Vuorovaikutus on palautteiden perusteella ollut toimivaa ja avointa.

Eloisan henkilöstöedut ovat hyvällä tasolla myös valtakunnallisesti vertaillen. Mainetutkimuksen perusteella Eloisa on hyvinvointialueista korkeimmalla tasolla. Täältä pohjalta on hyvä jatkaa myönteisen työnantajakuvan ylläpitämistä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi



7 Yhteenveto

Onnistumiset

- + Strategian toteutumisen edistäminen ja konkreettisen toimeenpanon käynnistyminen
- + Digitaalisen sotekeskuksen ja palveluiden digitalisaation nopea kehittyminen. Vuoden 2023 lopussa kolmasosa perusterveydenhuollon käynneistä toteutui etänä
- + Avoin johtamiskulttuuri ja arvosava dialogi
- + Matala hierarkia – Myö yhdessä -organisaatiokulttuuri
- + Sairaalajaksojen lyhentäminen ja nopea erikoissairaanhoidon pääsy
- + Palvelualueiden yhteistyön tiivistyminen ja integraation eteneminen
- + Hoitohenkilöstön palkkojen harmonisointi
- + Monipuoliset työsuhte-etuudet.

Kehitettävää

- Valtionrahoituksen riittämättömyys. Rahoitusmalli ei huomioi inflaatio- ja palkkakehitystä
- Valtionrahoitus ei kohtelee tasapuolisesti hyvinvointialueita, kun ei huomioi alueiden erityispiirteitä
- Talouden alijäämän kattaminen ei toteudu yksistään sopeuttamalla
- Vuosittaisten tilinpäätösten saaminen positiiviseksi
- Palvelutuotannon tasapuolinen saatavuus haasteena talouden kiristyessä entisestään
- Tuottavuuden ja palvelun laadun kattava mittaaminen kaikilla palvelualueilla
- Toimitilojen priorisointi suhteessa palvelutuotantoon ja asiakasmäärään
- Henkilöstön rekrytoinnin tehostaminen – veto- ja pitovoimatekijöistä huolehtiminen
- Henkilöstön työhyvinvointikyselyjen toteuttaminen
- Sairauspoissaolojen vähentäminen ja tapaturmien ehkäisy.

Yhteenvetoon koottujen tarkastuslautakunnan näkökulmien keskeisimmissä asioissa erittäin hyviä havaintoja. Kehityspuolella paljon asioita, jotka menevät edunvalvonnan puolelle ja ovat lainsäädännöstä lähtöisin.

Henkilöstön hyvinvointi on Eloisan keskeisimpiä strategisia tavoitteita, ja vuoden 2023 alusta alkaen on mitattu henkilöstökokemusta kuukausittain, jotta voidaan tehdä paitsi proaktiivisia toimia myös nopeita reaktiivisia toimia.